

ТИХОМИР МИЛОВАЦ, ИСТОРИЧАР НА УМЕТНОСТА, КУСТОС ВО МСУ ВО ЗАГРЕБ

Уметниците јаснокажат: ние не се занимаваме со уметност, не се обидуваме да измислим некаква нова естетика, туку се занимаваме со теми, релевантни за нашата живот

Тихомир Миловиц е куратор на изложбата "Неприспособени", поставена во Музејот на современата уметност, којашто се одржува во рамките на Деновите на хрватската култура во Македонија. Паралелно со работата како кустос во Музејот на современата уметност во Загреб работи театарска сценографија со којашто се занимава уште од студентските денови. Од тоа време потекнува и дружењето со режисерот Бранко Брезовац, а соработката трае до ден денес. За оваа работа вели дека не е некакво хоби, туку единствено е израз на неговата креативна реализација. "Она што не можам да го направам во ликовната уметност го правам во театар", вели тој. Во неговата кустоска работа направил низа изложби на хрватски уметници, меѓународни изложби на значајни имиња, изложби со претставувања на хрватски уметници во други земји.

Изложбата носи наслов "Неприспособени". Дали насловот е избран за да ги објасни уметниците, како одредена сила во општество, која секогаш влече напред, критикува...

Па тоа би требало и така да биде, особено денес кога позицијата на уметникот е особено важна во едно општество. Јас мислам дека тој термин е многу добар бидејќи ги поврза на некој начин уметниците на нашата хрватска сцена во последните 40 години, чиј став во однос на политиката, општеството и спрема нивната културна средина како и спрема самата уметност е критичен. Значи уметникот се ставил во позиција на критичар, односно во улога на која ја проценува реалноста. Делата од оваа изложба се релевантни за времето и одреден простор во кој делуваат. Исто така, особено денес од оваа временска дистанца повеќето дела го надминуваат своето време и просторот во кој се создадени.

Како го направите концептот на изложбата и според кој принцип се раководите?

Поднасловот на оваа изложба е концептуалистички стратегии на хрватската современа уметност. Јас на некој начин се одредил по еден, за мене, многу значаен сегмент на хрватската уметност, и со еден одреден поглед кој не претставува ниту некаква ретроспектива, но ја покажува значајната тенденција во хрватската современа уметност, а тоа се разни облици на концептуализмот. Значи, изложбата има некакв историски преглед но таа не претставува ретроспектива, може да се каже дека таа е одреден пресек, и затоа мислам дека е значајна. Тоа се дела кои го надминале своето време. Делата на групата "Горгона" на уметниците Јосип Ваништа, Јулис Кифер, Изан Кожариќ, Димитрије Башичевиќ-Мателос, денешка функционираат, но не толку на подрачјето на уметноста како некое естетско прашање. И тоа е таа карактеристика за уметниците, бидејќи тие со уметноста не се занимаваат со неа во онаа естетска смисла, туку со нацата општествена стварност, а делата се последица на сето тоа. Тука тешко дека ќе воспоставиме некои естетски категории, во смисла: убаво или грдо, но тука се некои други прашања, од филозофски до социолошки.

Специфичноста на геополитичката положба на Хрватска, на подрачјето на ликовната уметност води со обележја кои се разликуваат од појавите дефинирани во историјата на уметноста, стои во

„НЕПРИСПОСОБЕНИ“ ГИ ПОВРЗА УМЕТНИЦИТЕ НА ХРВАТСКАТА ЛИКОВНА СЦЕНА

ГОРДАНА М. БЛАЖЕВСКА

вашиот текст за оваа изложба. За какви обележја станува збор?

Нешто што историјата на уметноста го дефинира како концептуализам и е различно, на пример, во Америка. На нашето подрачје, готово и да нема иридна појава на уметност која е тутка родена. Овде ќе видите некои од појавите кои антиципирале некакви подоцнежни случувања внатре во историјата на уметноста на Европа и во светот. Јас не мислам дека тоа било пресудно за појавата на некои други. Секако знаеме дека паралелните случувања се секогаш можни, меѓутоа тоа што им дава

специфичност на овие појави е тоа дека концептуализмот е појава која се занимава со прашањето на уметноста, било да е абстрактна, геометриска, или некоја друга, а концептуалистите затоа направија отклон од таа уметност. Уметниците јаснокажат: ние не се занимаваме со уметност, не се обидуваме да измислим некаква нова естетика туку се занимаваме со теми кои се релевантни за нашиот живот, нашиот опстанок. Значи делата не се создадени како облица на естетизирање, и во тоа е разликата на концептуализмот од каквите во Америка и овој во Хрват-

ска. Во оваа ера на глобализација често прети опасност да паднеме во некоја замка и да се поистоветиме со сите. Меѓутоа тоа што уметниците често инсистираат е да се покаже дека ние можеме да комуницираме но да постапиме карактеристика, таа различност.

Како го направите изборот на уметниците?

Па вака, јас работов со материјал, а не со некаква замислена идеја и единствено од еден дисплеј на една распространета ситуација видов дека вакво нешто се издава. Тогаш тргнув во една посилна анализа и видов дека од групата

"Горгона" од која и тргнува оваа изложба од 60 години, потоа преку "Групата на шесторица", потоа групата "Перистил" која дејствуваше во Сплит, сфаќа дека постојат одредени сличности, не формални, туку сличности во однос на општеството и неговата стварност. Тоа често го повторувам бидејќи тоа е клуч на оваа изложба, односно спрема општествената стварност, политичките итни. Тој принцип е присутен и денес во 90-тите, тој повторно се актуелизира, така што авторите како што се Санја Ивековиќ и Далибор Мартинис кој припаѓаат на ранот концеп-

туализам на 70-тите години својот полни замав го дожнуваат во 90-тите, Далибор во видеото а Санја во одреден тип на акционизам и во борба за малцинските права, главно за женските прашања. Се до денес, како што се помладите уметници, Андреја Колунџиќ, Александар Батиста Илиќ, Ивана Кесер, кои отвораат нови простори и тие со своиот трудови се занимаваат со едно ново опкружување за поквалитетен живот. Тие не се занимаваат со самата уметност, туку со создавање на одредено опкружување, за поквалитетен живот, кој тие го нарекоа комјуничити арт, или уметност на заедницата. Андреја Колунџиќ го тематизираше прашањето на генетиката, во еден свој проект. Нивната реализација повеќе е псеводизанска постапка или психолошка, во која тие повикуваат на соработка многу други научници и експерти во други подрачја и тука настапуваат вкупност новите облици, а што од сето тоа ќе видиме. Но дефинитивно се работи за соема друга методологија.

Кои се новите начини на изразување кај младите уметници во Хрватска. Кои од современите ликовни дисциплини најмногу се започнати?

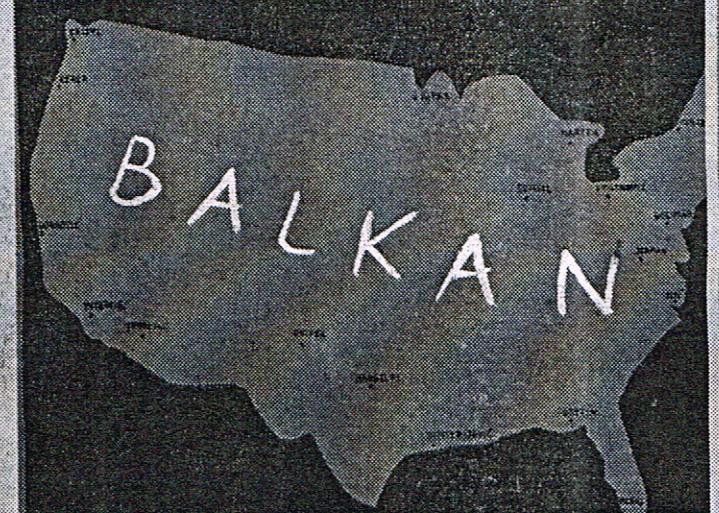
На оваа изложба се тројца со сем млади уметници, но јас мислам дека е тешко и не е добро да се делат уметничката сцена по генерации. Но ако е прашањето во које подрачје најмногу се реализираат младите уметници, тоа е главно во фотографијата, видеото, нешто инсталацији, он-лан проекти, одреден акционизам, она што го споменавам, а тоа е одреден облик на комјуничити арт. Постојат тенденции повторно да се врати сликарството, кое се да кажеме неправедно запоставено, поради недоразбирањето и особено поради провинцијализацијата кога се мислено дека сликарството не е трендско, па едно време беше запоставено. По моја оценка во секој медиј може да се биде релевантен во однос на времето и просторот. Денешното време не ги ограничува дисциплините.

Колку музеите со својата уредувачка политика влијаат во одредувањето на некои насоки?

Секако дека и политиката на музеите одредува некои насоки. Одлизвот на публиката спрема одредени изложби и политиката на музеите се во тесна спрела. Каде пазарот, што се однесува за уметност, се уште не е доволно развиен. Единствениот сликар на оваа изложба е Желько Кипек, кој остана верен на сликарството, но феноменално верен на својата филозофија и абсолютно релевантен за ова време, крајно модерен. Кај него како што тој на пазарот многу добро "стои". Во колку се спојат трите елементи, јавноста, пазарот и професијата, тогаш може да се види и одреден квалитет. Секако музеите мораат многу да внимаваат да не грешат, да имаат високо разработени критериуми и да имаат најрадикален пристап во оцената...

Тихомир
Миловиц

Владо Мартек: „Балкан“, 1995

АПЕЛ ДО ВЛАДАТА ОД ПРОГРАМАТА „ЖИВО НАСЛЕДСТВО“ ПОКАЖЕТЕ ГРИЖА ЗА МЛАДИТЕ БИТОЛЧАНИ

Програмата "Живо наследство" која во Македонија од 2000 година заеднички ја реализираат Фондациите Институт отворено општество-Македонија и Крал Бодуен од Белгија, веќе година и пол се судрупа со Министерството за образование. Тие деновиве апелираат до Владата, до премиерот Љубчо Георгиевски, до министерствата за образование и за транспорт и врски, позитивно да го решат проблемот со реализација на pilot -проектот во Битола за обнова и ставање во функција на споменикот на културата познат како Пионерски дом, во кој треба да функционира и Младински културен центар. Со тоа тие треба да покажат грижа за младите граѓани на Битола и одговорност спрема странските донатори, спрема донаторите во Република Македонија. Станува збор за необарокната кука која подолго време стои запуштена и драстично општетена. "Објектот е комплетна урнатина и наркоманско дувло во центарот на градот"- изјавува Иван Додовски, програмски координатор Фондацијата Институт отворено општество, потенцирајќи дека лобирањето за реставрација и ревитализација за-

почнало уште во 2001 година, од страна на невладината организација Младинска културна асоцијација која ги обезбедила потребните финансиски ресурси. Проектот кој чини 200 000 американски долари а досега го поддржала Министерството за култура со 15 000 долари, Фондациите Институт отворено општество и Крал Бодуен со 80 000 американски долари, а со финансиски средства учествуваат и УСАИД, Европската културна фондација, Институтот за Трајни заедници и други локални спонзори, Градоначалникот на Битола, петнаесеттина невладини организации, голем број на анкетирани граѓани, локалните медиуми и др. Министерот Ненад Новковски одбива да даде позитивно мислене до Владата, со што објектот треба да му се додели на со-корисништво на Пионерскиот центар и Младинската културна асоцијација, нудејќи образложение дека Пионерскиот центар ќе продолжи со работа и без понудениот проект. Како се прашуваат одговорните за pilot-проектот, кога центарот нема ниту објект, ниту средства за работа!

АГЛИКА ГЕНОВА - ЉУБЕН ДИМИТРОВ

Бугарија / Германија

Ј.К. Бах, Брамс, Менделсон, Дебиси, Равел

Музеј на град Скопје

четврток, 20. јуни 2002

19.30 ч.

Министерство за култура
на Р.Македонија

медиумски спонзори: Весник МАКЕДОНИЈА ДЕНЕС